

Majandus- ja infotehnoloogiainistri 12. oktoobri 2023. a määruse nr 61 „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtja arenguprogrammi toetus“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 10 lõike 2 alusel.

Muudatus on vajalik, tagamaks välisvahendite kasutamise parem vastavus ettevõtjate ilmnenud vajadustele. Eelnõuga võimaldatakse toetust taotleda võrkudega liitumiseks ning hoonete ja rajatiste ehitamiseks või rekonstrueerimiseks. Messidel osalemist toetatakse lisaks vähese tähtsusega abina antavale toetusele ka kooskõlas üldise grupierandi määrusega antava riigiabina.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ettevõtluskeskkonna ja tööstuse osakonna tööstuse valdkonna ekspert Kaupo Sempelson (625 6350, kaupo.sempelson@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti kontrollis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (639 7652, gerly.lootus@mkm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb seitsmest punktist.

Eelnõu punktiga 1 luuakse ettevõtjale võimalus saada messidel osalemiseks toetust ka kooskõlas üldise grupierandi määruse artikliga 19. Seega on võimalik toetada ka ettevõtjaid, kellel on vähese tähtsusega abi määr täitunud või kes ei soovi nimetatud tegevuseks kasutada vähese tähtsusega abi.

Eelnõu punktiga 2 sätestatakse, et eelnõuga § 6 lõikesse 1 lisatavas punktis 6 sätestatud tegevuste elluviimiseks antav toetus on vähese tähtsusega abi. Tulenevalt eelnõu punktis 1 tehtud muudatusest, sätestatakse määruse § 6 lõike 1 punktis 5 sätestatud tegevuseks antava abi liik, milleks on jätkuvalt vähese tähtsusega abi, lisatava § 2 lõike 3 punktis 4¹. Nimetatud punktid sätestatakse tegevused, mida toetatakse kooskõlas vähese tähtsusega abi määrusega. Sisulist muudatust ei tehta.

Eelnõu punktiga 3 täiendatakse § 6 lõiget 1 punktiga 6. Täiendusega muudetakse toetatavaks tegevuseks hoonete ja rajatiste ehitamine ja rekonstrueerimine ja võrkudega liitumine. Muudatus on vajalik, sest tegu on olulise aspektiga ettevõtluse arendamisel, nagu on näidanud

majandus- ja infotehnoloogiainistri 09.06.2023 määruse nr 33 „Ida-Virumaa väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate investeeringute toetamise tingimused ja kord“ rakendamine.

Eelnõu punktiga 4 avatakse eelneva punkti sisu, määratledes, millised kulud on abikõlblikud. Abikõlblikud on projekteerimise, ehitamise ja rekonstrueerimise ning sellega otseselt seotud kulud. Ehitamise ja rekonstrueerimisega otseselt seotud kulu võib olla näiteks keskkonnamõju hindamine, ehitusloa taotlemisega seotud kulud, aga ka ehitusmaterjalide transport, ladustamine jms. Ehitamise ja rekonstrueerimisega otseselt seotud kulude põhjendatust hindab rakendusüksus. Toetatakse ka võrguühenduse rajamist või olemasoleva muutmist. Võrgu all peetakse silmas elektri-, gaasi- vee- ja kanalisatsioonivõrku. Samuti on abikõlblik „kliimakindluse hinnangu koostamise kulud, juhul kui see on vajalik projekti realiseerimiseks.

Eelnõu punktiga 5 määratakse, et toetuse maksimaalne suurus on 300 000 eurot senise 200 000 euro asemel, mis võimaldab realiseerida suuremaid projekte ja arvestab ka lisandunud abikõlblikke kulusid.

Eelnõu punktiga 6 suurendatakse toetuse osakaalu, kui toetust taotletakse vähese tähtsusega abina. Taotluse esitanud isik, kelle taotluse suhtes ei ole muudatuste jõustumise ajal veel otsust tehtud, võib taotlust muuta, lähtudes eelnõus sätestatud toetuse määradest.

Eelnõu punktiga 7 sätestatakse, et kliimakindluse tagamise hinnang esitatakse koos taotlusega, kui toetuse abil ehitatava või rekonstrueeritava hoone või rajatise kestvus on vähemalt viis aastat. Kliimakindluse tagamine on protsess, mille eesmärk on vältida taristu vastuvõtlikkust võimalikele pikaajalistele kliimamõjudele, tagades, et järgitakse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet ja et projektist tulenevate kasvuhoonegaaside heitkoguste tase on kooskõlas Euroopa Liidu 2050. aastaks saavutatava kliimanetraalsuse eesmärgiga. Taristu on näiteks hooned, võrgutaristu, jäätmete käitlemise süsteemid, muud materiaalsed varad. Taristu hõlmab nii uut taristut kui ka olemasoleva taristu uuendamist, ajakohastamist ja laiendamist.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määruse muudatused on kooskõlas riigiabi reeglitega.

Eelnõu on vastavuses järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

1. Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELTL 2023/2831, 15.12.2013, lk 1–12).
2. Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELTL 187, 26.06.2014, lk 1–78).

4. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud ja määruse mõjud

Määruse rakendamisel on põhiroll Ettevõtjate ja Innovatsiooni Sihtasutusel, kes nõustab taotlejaid, võtab vastu taotlusi, analüüsib, kas toetuse andmine on riigiabi või vähese tähtsusega abi, teeb vastavuskontrolli ja korraldab hilisemat hindamist, teeb otsuseid, maksab välja ja vajaduse korral nõuab toetusi tagasi.

Tagamaks sihtrühma kuuluvate ettevõtjate informeeritust toetuse olemasolust ja tingimustest, kavandab EIS vajadusel täiendavaid teavitustegevusi, kaasates ka maakondlikke arenduskeskuseid ja teisi asjakohaseid partnereid.

Muudatusel puudub vahetu mõju riigieelarve tuludele või kuludele, võrreldes meetme senise rakendamisega.

5. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

6. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele ning arvamuse avaldamiseks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele. Märkustega arvestamise tabel on lisatud seletuskirjale.

Majandus- ja infotehnoloogiaministri 12. oktoobri 2023. a määruse nr 61 „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtja arenguprogrammi toetus“ muutmise määruse eelnõu seletuskirja lisa

Märkustega arvestamise tabel

Kooskõlastaja	Märkus	MKMi kommentaar
Rahandus- ministeerium	Kooskõlastas vaikimisi	
Regionaal- ja Põllumajandus- ministeerium	Vähendada lisandväärtuse kasvu ambitsiooni § 21 lõikes 3. Selleks analüüsida sihtgrupi ettevõtte algset majandustulemuste taset (nt käive, kasum või muud finantsnäitajad), ettevõtte tegevuste ja investeringute mahtu, mis soodustavad lisandväärtuse kasvu ning majanduskeskkonda, sealhulgas piirkonna arengut, konkurentsi ja nõudlust ning kehtestada 15% asemel reaalne, ettevõtjate võimekusi silmas pidades, lisandväärtuse kasvu nõue.	Mittearvestatud. Pidades silmas nii toetuse osakaalu kui toetuse summa märkimisväärset kasvu, muutub seatud eesmärgi saavutamine, mis niigi on pigem mõõduka ambitsiooniga, märksa lihtsamaks. Meetme tulemusel peab ettevõtja saavutama mõõdetava arenguhüppe. Meetme eesmärgi revideerimine ei olnud käesoleva muudatuse eesmärk.
	Vähendada TA tegevuste ning ekspordi müügitulu nõude proportsiooni § 21 lõikes 3. Selleks analüüsida tingimust „Kui toetuse saaja TA tegevuse kulud ei moodusta vähemalt 25 protsenti toetatud projekti mahust, peab toetuse saaja ekspordi müügitulu kasvama vähemalt 15 protsenti projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemise aastale järgneva teise majandusaasta lõpuks“, ja muuta tingimus ettevõtjale jõukohaseks.	Mittearvestatud. Pidades silmas nii toetuse osakaalu kui toetuse summa märkimisväärset kasvu, muutub seatud eesmärgi saavutamine, mis niigi on pigem mõõduka ambitsiooniga, märksa lihtsamaks. Meetme tulemusel peab ettevõtja saavutama mõõdetava arenguhüppe. Meetme eesmärgi revideerimine ei olnud käesoleva muudatuse eesmärk.
	Tõsta toetuse maksimumsummat 200 000 eurolt 500 000 euroni, kuna eelnõus kavandatud muudatustega soovitakse lisaks toetada projekteerimist, hoonete ja rajatiste ehitamist ja renoveerimist ning võrkudega liitumist, mis oma olemuselt on rahamahukad tegevused ja vajavad suuremat täiendavat ressursi.	Arvestatud osaliselt. Maksimaalne summa tõuseb kolmandiku võrra, 300 000 euroni. Summa suurendamine tähendab ühtlasi toetatavate ettevõtjate hulga vähenemist.

	Tõsta toetuse osakaalu mikroettevõtjast ja väikese suurusega ettevõtjast toetuse saajal praeguselt 45 protsendilt kuni 60 protsendini ja keskmise suurusega ettevõtjast toetuse saajal praeguselt 35 protsendilt kuni 50 protsendini.	Arvestatud.
	Palume eelnõu seletuskirjas välja tuua, milliseid täiendavaid tegevusi taotlejate informeerimiseks ja nõustamiseks kavandatakse. Kavandatud muudatuste teadlikkuse tõstmiseks palume koostöös regionaalsete partneritega kavandada ja läbi viia taotlejatele suunatud teavitustegevused, samuti selgitada välja ja viia ellu vajalikud nõustamised ettevõtjate taotlemisvõimekuse kasvatamiseks.	Arvestatud.
	Palume seirata tingimuste muudatuste järgselt toetusskeemis kohustuste võtmist sh piirkondade lõikes ja vajadusel kavandada täiendavad muudatused toetusskeemi tingimustes või lisategevusi taotlejate teavitamisel ja nõustamisel.	Arvestatud.
Riigi Tugiteenuste Keskus	Toetusmäära tõstmisega seoses palun läbi mõelda taotlejaid kõige vähem riivavam lahendus. Kui on jooksev taotlemine, siis niikaua, kuni taotlemine on avatud, loetakse kõik taotlejad ühes voorus osalejateks ja neid peab võrdselt kohtlema. Seega kui tõstetakse toetuse summat ja piirmäära, on varasemad toetuse taotlejad ja toetuse saajad ebavõrdselt koheldud võrreldes tulevaste taotlejate ja toetuse saajatega. Palume kaaluda taotlemise muutmist edaspidi vooruliseks, s.t et sel juhul konkureerivad ühes voorus esitatud taotlused ning ebavõrdse kohtlemise olukorda ei teki. Kui soovite jooksva taotlemisega jätkata, siis palun kindlasti läbi mõelda üleminek varasemalt regulatsioonilt uuele ja kaaluda vajadust rakendussätteks.	Mittearvestatud. Selgitame. Rakendussäte on vajalik siis, kui muudatuste jõustumisel halveneb nende taotlejate või toetuse saajate olukord, kes on taotluse esitanud enne muudatuste jõustumist ning muudatus on nende jaoks negatiivne (nt tuleb esitada lisadokumente või teha lisategevusi, väheneb toetuse summa vms). Praegu me lisame juurde uue toetatava tegevuse (võrkudega liitumine ning hoonete ja rajatiste ehitamine või rekonstrueerimine) ning ühel juba olemasoleval tegevusel (§ 6 lg 1 p 4) võimaldame lisaks VTA-le anda toetust ka üldise grupierandi määruse alusel. Eelnõu p. 5 suurendame toetuse maksimaalset

		summat ning kui toetus on VTA, tõstame eelnõu p. 6 toetuse osakaalu. Kohustus esitada kliimakindluse tagamise hinnang (eelnõu p. 7) kehtib ainult neile, kes taotlevad toetust eelnõuga lisatavaks uueks tegevuseks. Kui taotlus on esitatud ja menetluses, võib taotleja taotlust muuta. Kõik muudatused on taotlejatele positiivsed. Voorulise taotlemise puhul tekiks ebavõrdne olukord, ent jooksva taotlemise puhul mitte.
Kliima-ministeerium	Esitas sõnastusettepanekud „kliimakindluse“ ja „ei kahjusta oluliselt“ kohta.	Arvestatud.